

Якіх цікавостак чакаць
сёлета ад
XIII Рэспубліканскага
фестывалю
нацыянальных культур?

Як жартавалі
Купала і Колас?

Якую спадчыну
пакінуў беларускі
скульптар
Анатоль Анікейчык?

Ад музея трактароў
да егіпецкай піраміды.
Што варта пабачыць
на поўдні ад Мінска?

Фото Юліі КАЛЬКО

1 чэрвеня – Міжнародны дзень абароны дзяцей!

3 з 5 чэрвеня ў Гродна адбудуцца заключныя мерапрыемствы XIII Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур. Маштабны прадстаўнічы форум збярае каля 800 гасцей, якія прадэманструюць жывары і гасцей горада над Нёманам усё сучаснае нацыянальнае мастацтва, якія пражываюць на тэрыторыі Беларусі. К' паразмаўляе з дырэктарам Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур Вольгай АНТОНЕНКА пра асноўныя "разнікі" міжнароднага свята, некаторыя аспекты дзейнасці ўстановаў культуры ў і, прыватнасці, пра зацікаўленасць беларусаў замежжа да стажыровак у розныя рэгіёны краіны.

— Вольга Віталевна, чым сёлета святая дзея ў Гродне будзе адрознівацца ад папярэдніх? Якія сорцырызаў чакаць гледачам?

— Хачу адразу сказаць пра тое, што гэты форум доўгачаканы, бо, як вядома, у 2020 годзе праз неспрыяльную эпідэміялагічную сітуацыю мы чарговы Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур не праводзілі. Так што свята вельмі чакаюць жыхары і госці Гродна, а таксама ўдзельнікі. Яшчэ ў 2021 годзе, у верасні, у дзень горада Мінска, мы запланілі адрозніваць фестываль. А з 3 па 5 чэрвеня ў горадзе над Нёманам пройдзе заключныя мерапрыемствы фестывалю, на якія, у выніку адборачных рэгіянальных тураў, прайшлі прыкладна 800 удзельнікаў. Вызначаны і рыхтуюцца месцы для размяшчэння 17 падворкаў для 30 нацыянальнасцей. Усёго ў праграму фестывалю ўключана правядзенне каля 50 мерапрыемстваў. У іх ліку тэатралізаванае шпіце нацыянальна-культурных грамадскіх аб'яднанняў "Вінок нацыянальных культур", шчыромі адкрыцця і закрыцця фестывала, работа беларускага падворка "Хатні ачаг", дзе можна будзе убачыць усё рэгіёны нашай краіны. З сорцырызаў — правядзенне Свята прыгажосці і грашы, на якім са сваімі творчымі нумарамі, з дэманстрацыі нацыянальных касцюмаў выступіць прадстаўнікі розных нацыянальнасцей, якія жывуць у Беларусі.

— Сёлета горад аб'яднае Гродна гістарычнай памяці. Ці чакае свята свята правядзенне мерапрыемстваў, звязаных з гэтай тэмай?

— Безумоўна. Напрыклад, з удзелам ганаровых гасцей фестывалю ў парку Імя Жылібера адбудуцца адкрыццё і закрыццё свята і выйдуць да брацкай магілы воінаў і партызан, якія загінулі ў вайне Вялікай Айчыннай вайны. Пасля гэтага ў галерэй імя Тызенгаўса прагледзець круглы стол "Беларусь — наш агульны дом: адліства нашай і пакаленняў", дзе для абмену думкамі збяруцца кіраўнікі 21 нацыянальнага аб'яднання. Гэта важнае мерапрыемства. Ён будзе з'яўляцца супраўдальным домам для многіх нацыянальнасцей. Дарчы, у напрыткучыя круглага стала дзейнічаюць прадстаўнікі Савета Рэспублікі

На свята — у Гродна!

Вольга Антоненка

Нацыянальнага сходу. Таксама ў сувязі з правядзеннем Года гістарычнай памяці на фестывалі плануецца прэзентацыя выставаў і шыкавых праектаў "Адліства нарадаў" — залог Вялікай Перамогі і "Беларусь — наш агульны дом", а таксама кніг "Сестры Хатыні" і "Фестываль жыцця", прысвечанай гісторыі форуму.

— А якімі замежнымі калектывамі будзе здзіўляць гасцей сёлета Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур?

— Усе нашы калектывы, якія будуць выступаць падчас свята, бяз перабольшання, таленавітыя і шыкавыя любым гледачу. Увогуле, усё тры дні гасцей фестывалю будуць равацца найлепшымі ваякамі, танцавальнымі і тэатральнымі аб'яднаннямі вобласці і краіны. Разам з тым не магу не сказаць пра тое, што ў Гродна запрошаны два шыкавыя творчыя гурты з замежжа: "Ретро-Хит" з горада Пушкіна з пад Санкт-Пецярбурга і ансамбль "Надзея" з Рыжскага беларускага таварыства "Прамень". Скажам, аснову ваякальнай групы "Ретро-Хит" складалі хіты савецкай эстрады з 1970—1980-х гадоў. А ваякальны ансамбль "Надзея" прадэманструе сваю арыгінальную сольную праграму.

— Самым насычаным на паліце стане, відаць, другі дзень фестывала...

— Насычанымі будуць, на мой погляд, усё тры фестывальныя дні. Але ў другі дзень розных шыкавых палей будзе супраўдальнаюцца, так, акрамя іншага, фестывальнага дня пачнецца на плошчы Леніна з беларускага падворка. Нам вельмі спадабаўся, як у 2018 годзе на беларуска-страваны ўсе рэгіёны Беларусі, таму было прынятае рашэнне сёлета зрабіць гэтак жа. Таксама ўвесь дзень будзе працаваць "Горад майстроў", пройдуць канцэрты, спартыўныя спаборніцтвы, флэш-мобы. На працягу фестывальнага дзень можна будзе пакаштаваць стравы розных нацыянальных кухань у рэстаране пад акрытым небам. Таксама падчас фестывалю запрапанюцца сустрэчы міністра культуры Анатолія Маркевіча з прадстаўнікамі дыяспары, з беларусамі замежжа, дзве кожныя ахвотны зможа заць свае пытанні ці абмеркаваць тым ці іншым перспектывы нашай кірункі супраўдальна.

— Паліца мінулага фестывалю гасці змялі не толькі пачынаць на шматлікіх мерапрыемствах у Гродна, але і завітаць на Аўгустоўскі канал. Ші будзе ў іх паліца магчымаасць сёлета?

— Так, менавіта 5 чэрвеня, у нядзелю, фестываль запрасіць удзельнікаў у Аўгустоўскі канал. Тут будзе шмат чаго шыкавага: гастрэфест, спаборніцтвы на тачках і па кіданні валікнаў, конкурсы па падданні сасісак і дражнік да многае іншае.

— Напрыканцы хацелася б таксама закрануць некаторыя аспекты дзейнасці Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур. Ші ладзіцца шпекр, скажам, стажыроўкі для беларусаў замежжа, перапынення ў сувязі з неспрыяльным эпідэміялагічным становішчам? Нашы суаічыннікі вельмі любілі падобныя стажыроўкі, былі ад іх у сапраўдным захапленні.

— Што да стажыровак, то мы сапраўды пачалі знізіць іх лічбы. Першая адылвае ў лістападзе, і на яе прыходзіла 30 чалавек з розных краін свету — Латвія, Узбекістан, Эстонія, Расія. А наступныя стажыроўкі прайшлі ў аўгусте і верасні, у пачатку красавіка. На яе завіталі не толькі нашы блізкія жыхары, а і прадстаўнікі далёкіх ад Беларусі краін — Ірданія і Інават Аргенціны. Акрамя традыцыйных семінараў і лекцыяў, для прадстаўніцтваў беларусаў замежжа былі арганізаваны выезды ў Ветэўскі раён Гомельскай вобласці. Госці пабывалі ў Ветэўскім музеі старабавіцкай і беларускіх традыцый, а таксама на радзіме ветэўскага тачкіта — у вёсцы Неўглова. Можна і не казаць, што паездка стала запамінальнай і захаля-

льнай для нашых гасцей. Дарэчы, мы ўжо ведаем, хто прыедзе да нас на чарговую стажыроўку ў гэтым лістападзе — амаль усё месцы ўжо размеркаваны, што яшчэ раз сведчыць пра неабходнасць і запрабаванасць падобных мерапрыемстваў.

— Наколькі наладжана дзейнасць Цэнтру ў металічным плане? Ці дамагаюцца вы беларусамі замежжа металічны літаратурны? Запісы канцэртаў, абрадаў, святаў?

— Напачатку адзначу, што па-за межамі Беларусі працягваюцца больш за тры мільёны нашых суаічыннікаў, згуртаваных не менш чым у 220 грамадскіх аб'яднаннях ды арганізацыях. Выхадцы з Сінгапурскай СНД і Еўропы, але і ў Аргенціне і ЗША, у Самалі ды Сінгапур, у Аўстраліі ды Індыі. І яны не толькі жывуць у гэтых краінах, але і актыўна прапагандаюць там беларускую культуру, ладзячы свае адметныя канцэрты ды фестывалі і прымаючы ўдзел у разнастайных святковых імпрэзах у якасці шаюноўных гасцей. Там у беларусамі замежжа мы паптрымліваем сувязь 24 гадзіны на суткі. І гэта сапраўды так: бывае, што з той жа Аргенціны і іншых далёкіх краін нам, у нашы чаты, якія, дарэчы, ствараюцца і актыўна ўжываюцца менавіта пасля правядзення стажыровак, у суполкі і на асабістыя тэлефоны пішучы і ў 3, і ў 4 гадзіны ночы, бо ў гэтых краінах у гэты час свеціць сонца, а не зоры, як у нас. Таму мы заўсёды з імі на сувязі, заўсёды гатовы прыйсці на дапамогу. Скажам, вельмі часта мы просім даслаць сінгапурскія правядзення свят Купалля, Дажынак, Калядаў — традыцыйных народных абрадаў. І мы заўсёды ўсім дапамагам.

— А ці могуць беларусы замежжа з дапамогай Цэнтру набыць сабе касцюмы, беларускія кнігі, іншыя рэчы, прыдатныя для прэзентацыі беларускай культуры за мяжой?

— Так, мы пастаніна набываем для беларусаў замежжа ўсё тое, што ім неабходна. Скажам, нас вельмі часта просіць даслаць беларускія сцягі, беларускую сімваліку, беларускія кнігі, фотаальбомы, беларускія лялькі, саламяныя вырабы, ручнікі...

І гэтыя прадметы, выданыя, сцягі не залежваюцца на паліцах, а актыўна выкарыстоўваюцца падчас прэзентацыі беларускай культуры, прычым нацыянальных падворкаў, правядзення разнастайных фестывалю, свят, рэгіянальных і нацыянальных мерапрыемстваў у розных краінах свету. Акрамя таго, варта скажаць і пра тое, што многія калектывы, створаныя пачас сучаснага беларусаў у розных краінах свету, ужо неаднаразова з'яўляліся ўдзельнікамі афіцыйных фестывалю "Звінныя шымабылі і гармонік", "Дняпроўскія галасы". Нашыя нацыянальныя фестывальныя і паліцы ў Маладзечне. Так што наша дзейнасць не толькі працуе на высокі імідж Беларусі, беларускай культуры ў свеце, але таксама значна спрыяе ўсталяванню сямброўскіх сувязяў і кантактаў паміж беларусамі замежжа ды жыхарамі Беларусі.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ
Фота аўтара

З чаго смяяліся Колас і Купала?

Нашым песням дарэчы жывіць у няпросты час, але рознага кіталу выпрабаванні не забавілі іх давольна смяяцца з сьбе і іншых. Пра гумар у жыцці і творчасці народных паэтаў расказвае выстава "Янка Купала і Якуб Колас. Досціпы ад класікаў" у Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы.

— Наўрал ці яны маглі падумаць, што некалі вясёлыя здарэнні з іх жыцця стануць нагодай для выставы. Гартачы матэрыялы пра класікаў, я сустракаў шмат рэчаў, пра якія шырокае кола не ведае. Нейк пачаў збіраць гэтыя жарты і смяшныя моманты. Так нарадзілася ідэя адмысловай кнігі, а потым і выставы, дзе мы паказваем нестандартныя, мала вядомыя старонкі жыцця творцаў. — расказвае куратар Павел Каралёў. — Напрыклад, сучаснікі ўспаміналі пра чароўную Купалаву ўсмешку, якую не так шмат фотграфавалі ўлавілі. Яна праглядаецца на паказаных у экспазіцыі партрэце аўтарства Івана Ахрэмчыка і зымку, падараным армянскаму пісьменніку Гургену Мярар.

Творчынаса экспазіцыя Купалаўымі, талачамі. Лёгкай акурна абуток саркавога памеру асылае да кур'ёзу, які заўраўся пасля першай сустрэчы Янкі Купалы і Якуба Коласа (адылвае яна 110 гадоў таму). Творцы былі знаёмыя з ачовна, чыталі вершы адно аднаго ў друку, і вось Купала пешшу дабраўся да калегі ў Смольню. Пакуль чакаў гаспадары ў хаце, зніў абуток, бо па дарозе намуляў ногі. А як Колас нарэшце з'явіўся перад ім, палічыў і ледзь не паваліўся: не на тую нагу налезеў талку. Вяртаўся са Смольні пазт басаноў. Яшчэ адна пашчэлавая сітуацыя падчас той сустрэчы звязана з любоўю Купала модна прыбірацца. Перад візітам ён пагнаўся па новы гарнітур і не агледзеўся, што рукавы ў пінжак закароткі. Таму за сталом у Коласа літасца рукамі не варушыць і чаштавае толькі тым, што стала блізка да яго. Не агаліць жа рукі да локцяў!

Сучаснікі песняроў пакінулі нямала успамінаў пра іх пачуццё гумару. Да прыкладу, Купала не мога пакрыўдзіць сваімі дасціпнымі выразамі і выхадкам, бо жартаваў вельмі тактоўна. Але часам вырабавіў доволі дзіўныя і трывалыя Пьсьменніца Зінаіда Банту дараўна, вярнуўшыся з паездкі ў Маскву, наду выхадзілае новымі палчаткамі перад знаёмымі. Нейк Купала не вяртаўся паводзін жанчын і папрасіў пацьмяту тая палчаткі. Высветлілася, не каб разгледзець пакутку, а каб выкінуче ўе ў крапіну. Пасля гэтага вырабываў пачт прамовіў: "Не трэба быць малпай!" Маўляў, не трэба так выхадзіла.

ПАРАД ПАРОДЫЙ

А як жа класікі ставіліся да смеху на свой адрас? Пьсьмен-

нік і перакладчык Мікола Нікановіч быў адным з найлепшых парадзістаў у творчым асяродку свайго часу. Вылатна паўтараў міміку, жэсты і голас многіх асоб. Аднойчы ў сямброўскай кампаніі ён парадзіраваў Якуба Коласа. "У мяне голас слабы, дык я прагучаю", "Тут больш звяртаюць увагу на твары, а не на твары", — спытаў чытацкі старэйшага калегі Нікановіч. У гэты момант адыліліся дзверы, на парозе з'явілася поэтша Канстанціна Міхайла-

віч. "Ну ты, брат, артыст!" — добра-зчыліва прамовіў Купала і выклікаў выступоўцу на біс, а потым шчыра смяяўся з пародый на сьбе і іншых пісьменнікаў. Падобная сітуацыя адылваецца і з Купалам. Ён таксама нечакана з'явіўся ў пакоі, дзе Нікановіч у камічнай форме паказваў паэта. Разгублена казаву "артысту" сабе выходзіць, ліхана.

Практыкуецца. Можна, як прыказка, дык кажуць:

Міхась Лянькоў прыгаварваў, што і ён некалі парадзіраваў класіка. Ды яшчэ не ў сямброўскай кампаніі, а ў Смольню. Пакуль чакаў гаспадары ў хаце, зніў абуток, бо па дарозе намуляў ногі. А як Колас нарэшце з'явіўся перад ім, палічыў і ледзь не паваліўся: не на тую нагу налезеў талку. Вяртаўся са Смольні пазт басаноў. Яшчэ адна пашчэлавая сітуацыя падчас той сустрэчы звязана з любоўю Купала модна прыбірацца. Перад візітам ён пагнаўся па новы гарнітур і не агледзеўся, што рукавы ў пінжак закароткі. Таму за сталом у Коласа літасца рукамі не варушыць і чаштавае толькі тым, што стала блізка да яго. Не агаліць жа рукі да локцяў!

Сучаснікі песняроў пакінулі нямала успамінаў пра іх пачуццё гумару. Да прыкладу, Купала не мога пакрыўдзіць сваімі дасціпнымі выразамі і выхадкам, бо жартаваў вельмі тактоўна. Але часам вырабавіў доволі дзіўныя і трывалыя Пьсьменніца Зінаіда Банту дараўна, вярнуўшыся з паездкі ў Маскву, наду выхадзілае новымі палчаткамі перад знаёмымі. Нейк Купала не вяртаўся паводзін жанчын і папрасіў пацьмяту тая палчаткі. Высветлілася, не каб разгледзець пакутку, а каб выкінуче ўе ў крапіну. Пасля гэтага вырабываў пачт прамовіў: "Не трэба быць малпай!" Маўляў, не трэба так выхадзіла.

ФАТАГРАФЫ З ГІСТОРЫЙ

Сведкамі вяселіся выступоўцы і фотаздымкі, паказаныя ў экспазіцыі. Картка з кравіцкім Парку Горкага. Нейк туды кампанія пісьменнікаў пайшла гуляць у кетлі. Каб збіваць фігурку мусей Якуб Колас, яго пачаў падбаўраць Міхась Гарціна. І гэты Муза, замест таго каб ахоўваць тая, ланчылае да ўсіх і добра гуляў у мячкі. Гаспадар жартаваў, што не трэба адправіць на стаўдён, каб яна выбілася ў лодзі.

НЕЗАМЕННАЯ СТРАТА

Падчас эвакуацыі ў Казані Янка Купала папрасіў Міха-

Фрагмент экспазіцыі

Гадзіннік Янкі Купалы

Зборнік "Халеіка"

Талкі Янкі Купалы

Тут жа фотакартка з прывітнем з Кіславоўска. Яе Янка

Купала даслаў а алачачніку Пятру Глебуку і яго жонцы Ніне на любілы шпіце. На адарваным баку — віншаванне ў вершах з элементамі зрыткі: "...Спыцца па на гоніе / Снежная паронка, / А пад Ніхай з Нюццем / Скарпінш смячна ловак..."

Знаёшыца ў экспазіцыі месца фатаграфіраванні хатніх галавалічавых Купалаўымі пайшла гуляць у кетлі. Каб збіваць фігурку мусей Якуб Колас, яго пачаў падбаўраць Міхась Гарціна. І гэты Муза, замест таго каб ахоўваць тая, ланчылае да ўсіх і добра гуляў у мячкі. Гаспадар жартаваў, што не трэба адправіць на стаўдён, каб яна выбілася ў лодзі.

МАСТАКІ СМЮЦЦА З ПАЭТАЎ

На афіцыйных партрэтах мы прывычаліся бачыць класікаў заўсёды сур'ёзнымі, іншая справа — шаржы, дзе волаты нацы-

янальнай культуры паўстаюць у нечаканым смешным выглядзе. Так на гумарыстычным малюнку Галіны Дакальскай Якуб Колас сядзіць на даху свайго дома ў Вайсковым завулку, які ледзь не папхам сшыю па вяду. Гэтая работа ілюструе іранічны верш "Мінскаму гаравату" — насмешку з гарадскіх улад, якія ратаваліся ад вясновай паводкі ўсталяваннем платоў ля рэчкі. З гэтай непрыемнасцю паэт быў знаёмы добра, як нішто іншае: яго давенны дом стаў у Вайсковым завулку, зусім недалёка ад Свіслача. Аўтар наступнага шаржа — вядомы савецкі карыкатурыст Іосіф Ігін. У зборніку яго малюнак "Музей іранічна" сарод нішчы увайшоў жартоўна партрэт Якуба Коласа, які падпісаны наступным чынам: "Ужэ данно раштён вопрос. / Что он і Колас і колосс".

Вядома, гумар быў і працоўным інструментам класікаў. Пашырджэнне гэтым на выставе — рукавіцы твары і прыжыццёвыя выданы. Усіх шыкавіч экспазіцыі раскрысваць не будзем, тым болш наведвальнікі лёгка адылваюцца пра смешныя Пашней Міхась. Машара знаць што яе ў сваіх рэчах. Увазіліца Францаўна прапанавала ўзяць гадзіннік, пакуль Янка спіць, і наставіць тую стрэлку. Так і зрабілі. Пасля Купала доўга не мог уміцца, які яна вярнулае на месца, называў Машару дзіваком і чаруніком.

ДАМІЛ ШЫКА

Фота Тацяяны МАТУСЕВІЧ

Ці важна быць сур'ёзным? У камедыі!

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр звярнуўся да камедыі "Як важна быць сур'ёзным".

Прыблізна тэатральна-мастацтва вядома гэтую п'есу не толькі па тэксце Оскара Уайльда, але і па аднайменным спектаклі Новага драматычнага тэатра. Зворат некалькіх калектываў і рэжысёраў да аднаго і таго ж драматургічнага матэрыялу — заўжды цікавае, штосці накітаваць сваёсобоівага творчага сабасабітвага. Кагосці гэта паводзіць, бо неаднойчы ладзілася чуч, маўляў, навошта ставіць такое найменне, што ёсць на афішы ў іншых. Насамрэч усё наадварот. У свай час я нават прапаноўвала тэатрам абмяняцца рэкламнымі флерамі, каб атрымалася павойнае запрашэнне, карыснае для абодвух бакоў: паглядзеці ў нас — зірніце, як гэта зрабілі іншыя. Да ўсяго такая абменная працэсія будзе спраўна эстэтычнае выхаванне шырокай публікі, бо скіруюць яе ўвагу не толькі на разгорт сюжэтанай лініі, але і

на ўласна выразныя сродкі. Дый любое параўнанне — справа важная і сур'ёзная, бо спрыяе развіццю аналітычнага мыслення, без якога ў сучасным мастацтве і яго ўспрыманні — ну зусім аніяк. А прычына тая параўнанні з камедый яшчэ і веселая!

Збіраючыся на прэм'еру, я думала нават сканцэнтравана рэзінзію пераважна на гэтых развагах, бо Маладзёжны, на жаль, радаваў не надта часта: у бясконай чардзе пастаўленых камедый шчыжа было знайсці хай і маленькі, ды сапраўдна перліны. Чым жа цікава іпэрацыя? Сцэнаграфія, касцюмамі Вольгі Грыцавай, падборам музыкі — і найперш акцёрскімі работамі. Вядома, за якім гэтым стайць "нябачная" рэжысура Ташчыня Аксёнкай і той творчы запал, за якім артысты выходзяць на сцэну.

Пастаноўчая каманда добра данесла гранічны тон аўтара, азначаны ім ужо ў назве жанру: "легкадушная камедія для сур'ёзных людзей". Найперш бы да несены сам тэкст і нават укладзеная ў яго гульня слоў: без аніяк кудзім і чэргаў чэргаў скораваркай і бэз глыняна

паловы фраз і маўлення "на аўтапілоне", што прывозіць да страты сэнсу. А ён у гэтай п'есе — адзін з важных складнікаў, бо ўсё якога ў сучасным мастацтве і яго ўспрыманні — ну зусім аніяк. А прычына тая параўнанні з камедый яшчэ і веселая!

Спектакль становіцца сваёсобоіва бенефісам ледзь не ўсіх яго ўдзельнікаў. Для кожнага знойдзена сваё разначак, таму ёсць выглядзашчэ зоркам. І найперш — Анатоль Лагуценкаў (Алджэрэон), які трымае ўсю дзею сваёй унутранай энергетыкай, пластыкай, судоўнымі слявамі (па п'есе яго герой павінен быцьшам бы граць на фартыяна ў закусках). Палоб музыкальным фрагментаў, часам вельмі кароткіх, літаральна па некалькі тактаў, пашырае асацыятыўны шэраг шматлікімі паралельнымі спасылкамі: ад "Кірымз" і гары Джэльдзэ ў "Вагалец" у эстэтычнай апрацоўцы да джазу і неакласіцызму.

Гэтка ж па шаржыванай спасылцы на шкспіраўскага "Сон у летнюю ноч" становіцца перамоваў закаханых праз шэрму-сцяну. Добра распрацаваны пластычныя дэталі. На

прыклад, тое, як какетліва, але парознаму абрацоць патрэбныя позы шэтухна Аўгуста (Ганна Лаўхіна) і яе дачка Гэўндзлен (Вікторыя Чумак), а і Дамітравой Бойка непэнзавальна пераўвасабілацца ў двух розных служак. Як лётае па сцэне імпульсіўная Сесілі (Лізавета Льеўская), а міс Прызм (Наталля Падвіцкая) і м к н е ц я за быць для яе "строгой".

Як Доктар Чэ-зюба (Віктар Васілеў) урочыста трымае сачок для матылькаў, бы тая ж харуравы, а Джэ (Юген Лук'янаў) знаёміць прысутных з прымудным братам, несучы на плячы сібра аздак наперад. Спрэчкі-сваркі выпарапае як гульня ў гольф, перакатыванне севіроўчанага стоўпа на колпац, парны танец з палкамі-кіямі. А прычымне закаханых — як заповалены рапід.

Значарыства тэатральнась паводзіць аглядваць парадыйным характару п'есы і падтрыманна агульнай карцінкай. На сцэне ўсталяванна вялікая арка з падсвятленнем, як на летніх тэатральна-кан-

цэртных пляцоўках дзесяці ў парку савецкага часу. Унутры яе — быццам частка таго ж калі вялізнай грам-пластыкі, што выконае функцыю дзвярэй. Паваротная сіона ператварае гэтыя паўсферы ў чароўна прыгожыя кветкавыя гірлянды. Стол у выглядзе аркі перакрываецца, каб стаць закрутленай саловай лавай.

Сцэнічныя фарбы вобшч сакавіцкай стэрэі і ды-зайнерскімі прымудкамі, аладзенымі характару пераначаў. Адыны жаночына каляюшычкі чаго вартаў! Тут і плабственна шыфэрблата гадзінніка, і саламяны выраз, і торны шылдэр, бы ў артыстак

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Ташчыня МАТУСЕВІЧ

Мінскі абласны драматычны тэатр, што ў Маладзечне, падтрымаў прэм'еру — спектакль "Валянціна" ў пастаноўцы мастацкага кіраўніка калектыва, заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі Валерыя Анісенкі.

"Валянціна" — пачатковая назва п'есы Аляксандра Вампілава "Мінулыя летам у Чупліску". У рэжысёра Анісенкі свае стасункі з творчасцю гэтага расійскага драматурга, заўчасна загнутага ў 1972-м. Валерыя Данілавіч быў першым, хто акрыў для колішняй савецкай грамадскай ўладзіцы "42 год таму ў Тэатры-студыі кінаафісы". Узначаліўшы РТБД, ездзіў з працяглымі гастролямі ў Іркуцк — у родная мясціных гастроляў, утым ліку за межамі Беларусі, хацелася пакапацца і іпэрацыянай прэм'еры. Яна сабрала така анішта, што дырэктар тэатра паставіла дадаткова спектакль у звырстаную майскую афішу. У чым жа сакрэт? У тым, што спектакль атрымаўся напружана мастацкім — па ўсім паказаліх.

У яго знойдзена цалкам натуральная гармонія між адыктраваным нідэрландцамі мінулага — 1960-х — і актуальна сучаснасці. Мядумарам і драмай, паўчыва-эмацыйным і разувама-інтэлектуальным пачаткам. Між традыцыйным іпэрацыянамі і асацыятыўнай сімволікай. Так сапыла,

што і мастацкая выстава, традыцыйна разгорнутая ў фая і зусім не прымеркаваная да прэм'еры, сумішчалася з складнікі. Бо аўтарска камбінаваная тэхніка Віктара Мікіты, што спадучае зьявілася з прыёмамі скульптуры, графікі, дызайнерскіх інсталляцый, выязе ад рэалістычнага ўспрымання да багата алегорыі. Сваёсобоіва метафарай спектакля мне ўявіўся "Квігнечоны банькоўскі кошак", дзе парэцкі буды бы нагадваюць рыт-рытны-хвасты, а пільны будыняны "вочкі" палазрона сочыць за гэтым фантазіямным "папвоным царствам".

Усё гэта закладзена ў п'есе, дзе за лёсам кожнага героя — судоўныя гістарычныя пласты савецкай рэчаіснасці, што разам складаюць партрэт эпохі. Яго асобныя дэталі рэжысёр выцягнуў з глыбіні падсвядомасці і эмцыю ў святло тэатральных праектараў — праз сіэнаграфію Дар'і Волкава, музыку Шімура Каліноўскага і тэатральной дзеі самога становіцца шчырмай сабой. Больш карысна пра ягоныя пацучы тое, як у канцы другой дзеі ён клэпаліва і шчыотна накідае дзьячэнне на плечы пінжак — бы той можа абараніць не ад алгарытма ад асуджальных поглядзэ. Астаска Мілушава — італьяна Валлінуша: уржанне, што драматург спісаў сваю гераіню менавіта з гэтай малой артысткі. 20-гадова Уладзімір Назаранка дае бліскучы прыклад акцёрскага пераўвасаблен-

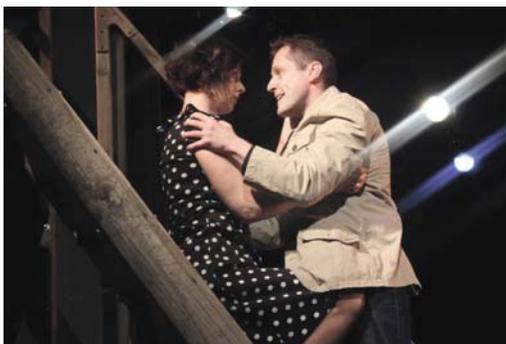
кабінета і практычна адвольнай інтэнсіўнасці асвятлення — незалежна ад таго, калі адываецца дзеянне: раніцай, днём, увечары ці ўночы. Бо час тут насамрэч спыніўся і бусксе — як і жыццё гераіня, што шукаюць сабе, ды не заўсёды знаходзяць.

Кожны з іх — іркая індывідуальнасці, перададзены праз пластыку, асыбіваці маўлення. Яны Капшкіна (Югенія Слізінка) заўята робіць ранішняю гімнастыку — артыстка балета, дый толькі. Далей таксама: што ні поза ў яе — выкаталіонаная культура, пастаноўчае фота топ-малоз. Вос Мядчоткі (Андрэй Баркевіч) скача праз дзьячынны — і ў адной гэтай дэталі выяўлена ўся ягоная "правільнасць" з галоўным пасылам: не запэкацца. Патрыярхальны ўхіл Памігалова (Дзясні Фешчанка) перададзены праз харжэнае "оканені". Перадэржэнне следчача Шаманова (Аляксей Карпец) — праз ягоны дзьялоз з Валлінадай, дзе гераіня незаўважна для сябе самога становіцца шчырмай сабой.

Больш карысна пра ягоныя пацучы тое, як у канцы другой дзеі ён клэпаліва і шчыотна накідае дзьячэнне на плечы пінжак — бы той можа абараніць не ад алгарытма ад асуджальных поглядзэ. Астаска Мілушава — італьяна Валлінуша: уржанне, што драматург спісаў сваю гераіню менавіта з гэтай малой артысткі. 20-гадова Уладзімір Назаранка дае бліскучы прыклад акцёрскага пераўвасаблен-

ня ў 74-гадовага Ерамеява. Дарэчы, гэтыя артысты — малая сямейная пара. Маладая пасля заканчэння Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў яны былі размеркаваны ў Маладзечна і працягваюць першы сезон. Назывічым атрымаўся Пашка (Мікіта Дразлоў, вышукнік Гімназія-каледжа мастацтваў г. Маладзечна). Уласцівыя гераю ўпартаць, што даходзіць да "упэрацыі", жудасны эпазім, што часам пераважвае ў жорсткасці, падзьячэнне як наступствы ягонай няздольнасці ў сабе. А якімі каларытнымі атрымаўся ягоным мані (Алегера Намхандула) і айчым (Сяргей Карпец)!

Музыка Шімура Каліноўскага чуйна ідзе за гераінямі. Простыя, запаміна-

"Валянцінаў" дзень

дзень у 74-гадовага Ерамеява. Дарэчы, гэтыя артысты — малая сямейная пара. Маладая пасля заканчэння Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў яны былі размеркаваны ў Маладзечна і працягваюць першы сезон.

Назывічым атрымаўся Пашка (Мікіта Дразлоў, вышукнік Гімназія-каледжа мастацтваў г. Маладзечна). Уласцівыя гераю ўпартаць, што даходзіць да "упэрацыі", жудасны эпазім, што часам пераважвае ў жорсткасці, падзьячэнне як наступствы ягонай няздольнасці ў сабе.

Музыка Шімура Каліноўскага чуйна ідзе за гераінямі. Простыя, запаміна-

дзьячынны перададзены то шчыпліваю настальгію, то насьмелую надзею. Спектакль, як і п'еса, працягвае чэхаўска тэатральныя традыцыі: гераі ўвесь час сілкуюцца-харчуюцца, пляткараць-размаўляюць — пражываюць адзін дзень свайго жыцця, бы ў тэатры класіфіцэму з яго адзіствам месца, часу, дзьячынна. На ўсё фінал вядзены на авершэнне эпілогу ледзь не біблейскай прытаваці.

Першыя рэакцыі п'есы завяршалася самугамушам плот палікаціў: тук-тук, тук-тук — ці то гадзіннік нябачны адычывае час, ці то можа змярціцца з адычыва-кавасцю.

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Настасі АСІПОВІЧ

Міхаіл Кулеша 1799 — 1863 г.

Беларускі, польскі і літоўскі мастак, адзін з першых літографіаў на тэрыторыі былога Вялікага Княства Літоўскага. Шмат вандруючы па тэрыторыі сучасных паўднёвай Літвы, паўднёва-ўсходняй Беларусі і паўночна-ўсходняй Польшчы, стварыў радкія выявы мясцін першай паловы XIX стагоддзя.

1799 нарадзіўся 26 лістапада ў Вільні (пазнейшая краіна ў Літоўскай павета (Гродзенскай губерня) ў шпітэральні, але абодвае сьмерць у гродзенскага року Кулеша

1821—1823 Паступае ў Вільнюска ўніверсітэт, дзе вучыцца жывапісу ў Яна Урбанна — старажытнага Вільнюскага мастацкага школы. Забірае асацыятыўнай і графікай

1824—1834 Паступае ў вядомыя ўладзіца ў мястэчка кінаў Дзурбіцкае ў Лівонія (літоўскі павет, Мінская губерня), дзе вучыцца жывапісу і графікай. Дзе гравіраванне зямлі на выкупеваемых мастацтва

1835—1843 Працуе ў літографічнай краме, адкрытай Юзафам Аляксандравічам у Вільні. У 1837 г. пераходзіць у Вільнюс, займае пасаду выкладчыка ў Крамкоўскай гімназіі, пазней пераходзіць выкладчыкам жывапісу ў гімназію ў Гродна

1844—1862 У 1844 годзе ён займае пасаду ў індэпэнды адкрытым виступае высокародных дараўцаў у Вільнюс, дзе застаецца да канца свайго жыцця

1863 Памер 6 лістапада ў Беластоку ў ўзросце 63 гадоў, пахаваны там жа

1823 Негледзячы на поспехі ў навучанні, універсітэт не скончыў. Быў прызначаны на службе ўдзельні ў таварыстве філаматэў

1829 Атрымаўшы званне доктара філасофіі мастацтва

Звестак пра гэта перыяд жыцця закахалася некалькімі біографамі, якія дзьячынны мастак. Сярод іх паварожы на Беларусі, Украіна, Краіна і інш. Мастака пераважна цікавіць гістарычныя месцы, пабачыўшы ён аднастайна ў сваіх пейзажах

У гэты час мастак задумваў і сэрца літографіі, якую абрацоць выдрук у выглядзе альбому. Свайго павіна была складзена з некалькіх дзьячынны графічных лістоў з выявамі найбольш характэрных месцаў Беларусі, Літвы і Вільні

Карціна "Тетман" і "Гусары" адна з найбольш адычывае твораў мастака, які ілюструе яго талант як багата і скарды іб змаўляем ухваліўшым ім гісторыі

Удзельнічае ў стварэнні "Вільнюскага альбому" і ў Вільнюскай гімназіі ўласна літографічныя партфолі пры дапамозе С. Крамкоўскага ў паветскай дурнары і П. Дора ў 1861 і 1862 гадах

Першыя вяды атрымаў у адычывае літографічнай пачатковай школе ў Трышукі (Літва). Мастацтва тады навука ў гімназіі ў некаласіцызма мастака Яна Дамеля

Ян Дамель

Кона, літографія, 1820 г.

Таварыства філаматэў — таварыства графічных партыіччэна аб'яднанне студэнтаў Вільнюскага ўніверсітэта, якое дзьячынна ў 1820—1823 гг.

Адам Міцкевіч, Ігнат Дамейка, Ян Чачот

У складзе таварыства знаходзіліся адычывае асобы такіх часоў, сярод якіх Адам Міцкевіч, Ян Чачот, Такаш Ян, Ігнат Дамейка і інш.

Царква Святых Барыса і Глеба ў Гродна, каля 1830 г.

Гетман, 1840-я

Гусары, 1840-я

Літва, літографія, 1830 г.

АҮТОГРАФ З БЕЛАРУСКОЙ ЗЯМЛІ

- Раней карціны Міхаіла Кулешы ўпрыгожвалі дамы Мінску, Гродна, Беластоку, Вільні, Варшавы, аднак пасля Першай сусветнай вайны вялікая колькасць твораў сучасных мастакоў была знішчана. Маладая частка таго, што захавалася, цяпер знаходзіцца ў Мастацкім музеі ў Вільні.
- Культурная прыналежнасць Міхаіла Кулешы і сёння выклікае спрэчку, бо тэрыторыя, дзе ён жыў і працаваў, цяпер падзеленая паміж трыма незалежнымі краінамі. Аднак большасць частка жыцця мастака прыпала на этнічнай тэрыторыі Беларусі, а свае творы ён прысвечваў гісторыі Вялікага Княства Літоўскага ды архітэктурным помнікам старажытнай Беларусі.

Вось які атракцёны ў Ашмянках!

Давялося аднойчы размаўляць з міністрам культуры не вельмі далёкай краіны. Ён быў вельмі ўражаны нашымі раённымі дамамі рамяства: "Вы пайшлі далей і стварылі новую сетку ўстаноў культуры клубнага тыпу, а мы і стара не змагі захаваць. Так, беларускім работнікам культуры ёсць чым ганарыцца. Адраджэнне рамяства, гуртаванне вакол гэтай пачатнай справы народных майстроў — адзін з важных паказчыкаў нашай нацыянальнай адметнасці. Скажаць бы яе ў самы надзейны сейф. Але традыцыю не хаваць, яе захоўваюць, каб доўжылася і мацавалася.

Мы доўга разважалі ў рэдакцыі, якая будзе ўключана ў РДР. Пашырэнне сферы публіцы за кошт сельскіх філіялаў? Наукова дзейнасць па аналізе традыцыйнай адметнасці? Усё, напэўна, не зусім так. Рамеснікі павінны стаць майстрамі і займець сваё вучнёў. На пераможцаў трываецца ўсё. У першую чаргу — традыцыя. У маёй калекцыі ёсць керамічная фігурка рагатай жывёліны. Выяе — некалькі соеўна гадоў. А зроблена яна пару месяцаў таму.

ТРЭБА ДАДУМАЦЦА

Вызначымся ў найменнях. Рамяство — толькі прыступка да майстэрства. Рамяство — умненне. Майстэрства — умненне здзяйснення. Здаўна пераважае думка — памурак мастацтва. Прыдзе думанні самі пераадоляць з нашым уменнямі. Праўда, не ўсе да гэтага дадумаліся. Ганчар не проста месціць гліну, ён думае, у тым лэш і рукамі. Такім чынам, у нашых РДР вучаць разважаць.

РУХАСТАСЦЬ — У КРЫВІ

Мы павінны быць рухастымі. З агульнаадукацыйнай школы. Асновы ткацтва, разьбярства, ганчарства, кавальства на падставе мясцовых асаблівасцей дапамогуць школьнікам усвядоміць, на якой зямлі яны жывуць. Зразумела, без май-

Краіна майстроў

Гайдаш, — сталі канцэрты на народнае ансамблі народнай песні "Ярыца". Такія канцэрты адбываюцца пад адкрытым небам. "Ярыца" — у пастаянных рэзідэнцыях, бо запатрабаваныя". Нашы работнікі культуры актыўна практыкаюць займаюцца, але і на тэорыю з мета-

далогіяй ў грамадскім транспарце і на прыпінках бібліятэкары чыталі вершы Якуба Коласа і Янкі Купалы.

А ў Вабруцкім палацы мастацтваў 19 мая калектывы і салісты мастацкай творчасці ўстаноў прадэманстравалі праграму "Любімая мелодыя" для выхаванцаў аддзялення дэдняга знаходжання для людзей з інваліднасцю і грамадзян сталага ўзросту ўстаноў сацыяльнай аховы. Павеламіла пра паездку культурганізатар аддзела культурнай дзейнасці і волянага часу Ірына Аўсяннікава.

У ГОСЦІ ДА МАСАК

Ярычкі — аграгарадок Карэліцкага раёна. Тут ля дома культуры ладзілася традыцыйнае свята "Ярэміцкія маскі запрашаюць". Гісторыя гэтых масак, як сцвярджае аўтарка ліста Галіна Смалянка, пачалася яшчэ ў 1980-я гады. Звычайная карнавальная маска стала штуршковым для стварэння цэлай, як кажуць, лінейкі гарэзляў і моладзі". Дырэктар ЦБС Алена Мішэліца падкрэсліла актуальнасць тэмы ў год гістарычнай памяці. Адзель маркетынгу прапанаваны праект "Памятаем. Шануем. Ганарымся". Сярод бібліятэч абвешчаны конкурс на лепшае пратрыццёнае мерапрыемства. Распавядае аб семінары загадчыца аддзела маркетынгу Сенненскай цэнтральнай раённай бібліятэкі Таццяна Красноўская.

КАЛІ ЛІРЫКІ НЕ СТАЕ

Амаль тры гады пры Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэцы працуе літаратурны клуб "ПаэтыКо" (паэтычны Кобрын). Ніна піша, што днём і ў бібліятэцы албасяе прэзентацыя першага сумеснага зборніка твораў. Гэта другі выпуск альманаха "Лірычныя ностальгія". Кніжка пабачыла свет у выдавецтва Наталлі Эфіфсэвай, якая стала заснавальнікам, складальнікам і рэдактарам згаданага альманаха.

не забываюцца. У Сенненскай цэнтральнай раённай бібліятэцы ладзілі семінар "Фарміраванне гістарычнай памяці і нацыянальнай свядомасці сярод дзяцей і моладзі". Дырэктар ЦБС Алена Мішэліца падкрэсліла актуальнасць тэмы ў год гістарычнай памяці. Адзель маркетынгу прапанаваны праект "Памятаем. Шануем. Ганарымся". Сярод бібліятэч абвешчаны конкурс на лепшае пратрыццёнае мерапрыемства. Распавядае аб семінары загадчыца аддзела маркетынгу Сенненскай цэнтральнай раённай бібліятэкі Таццяна Красноўская.

АЎТОБУС, ЯКІ ЧЫТАЕ, І ПАЛАЦ, ЯКІ ПЫТАЕ

Чаровая навіна ад Волгі Зяничкоўскай з Астрэвеччыны. Яна распавядае, што 19 мая бібліятэкары Астрэвечкай раённай бібліятэкі распачалі акцыю "Аўтобус, які чытае".

Дэфіле масак ў Ярэмічках

атрымаў самай, літаратурнае гульні, сацыялагічныя аптыміні і гутаркі. А ў Ратнаўскай сельскай бібліятэцы шанавалі тых, хто пражыў разам у згодзе больш за 50 гадоў".

"ЯРЫЦА" І ГОД ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ

"Цудоўны падарунак для жыхароў аддзялення і маінаселеных вёсак, — піша мастакі кіраўнік Мастоўскага раёнага цэнтра культуры Людміла

Беражыце сябе, шануючы чытачы і падпісчыкі! Пішыце пра цікавае. Сустрэнемся праз тыдзень.

Яўген РАГІН

Маленькія чытачы Астрэвеччыны шануюць мам і тат

Хто б падумаў, што з гадамі бібліятэкі будуць паступова страчваць свае пазіцыі! А здавалася, яны непахісныя. Нас увесь час суправаджае аптымізацыя, не даюць спакою скарачэнні бібліятэк. Калі б была машына часу, якая вярнула б бібліятэку на гадоў 30, а яшчэ лепей — на ўсё 40 гадоў, яны атрыліся б ў некалькі раўняў са сённяшымі літаратурнай і, галоўнае, яна запатрабавана настолькі, каб чытачы на кніжныя навінікі і так званыя тоўстыя часопісы запісваюцца ў чаргу, ім даводзіцца нават "блага" з бібліятэкарамі заводзіць.

Таму матэрыяльнае становішча бібліятэкі і іх дабрабыт палкам забяспечваліся дзяржавай, таму асабліва не трэба было клапаціцца пра "хлеб надзеіны"... Не першы раз пішу пра гэта, бо адчуванне настальгіі па тых шчаслівых для бібліятэчнай справы часах не пакідае.

БУДУЧЫНО ТРЭБА СТВАРАЦЬ

Але нельга завясаць у мінулым, трэба жыць сучаснаму, нават зазіраць у будучыню. Сённяшняе ж рэчаіснасць такая, што бібліятэкам трэба супернічыць з інтэрнэтам, і гэта не проста пытанне, "хто каго?". Стаць больш глабальна задача, чым проста зацікавацца першы погляды. У гэтым процістаянні, калі хто можа так называць, найбольш востра пастае не проста за сабе, яны аказваюць за асвету і агульную культуру людзей, калі хочаце, і гэта яны нясуць у свет праз кнігі і чытанне, таму так важна іх не чабуць. Паміж бібліятэкай і чытаннем папросту можна ставіць знак роўнасці, а паколькі сучасная публічная бібліятэка — гэта найперш дараго ў свет мастацкай кнігі, якая да вышэй адрэсавана выконвае і выхавальны функцыі, яе трэба захаваць любой цаной, таму бібліятэкары і шукаюць нейкія новыя формы дзейнасці бібліятэкі, у гэтых мэтах эксперыментауюць і рызкуюць.

ЯКОЕ ВЫЙСЦЕ?

Апазначана, бібліятэкам трэба мяняцца, важна не заставацца прыліпнікамі стэрэатыпаў, а быць мабільнымі і гатовымі нават да неспадзяваных і нестандартных змен. Гэта ні ў якім разе не азначае зрада класічнаму разуменню сутнасці бібліятэкі як сховішча кніг, але мы не можам моцна разлічваць на тое, што чытачы пакалення Неа, у процістаянні з "хто каго" свай выбар зробіць на карысць бібліятэчнай кнігі, бо з іх навамыкі карыстання гадзетамі любая інфармацыя і любая электронная кірка хутчэй будзе апышчана ў інтэрнэце. Але тут трэба разумець, што, на жаль, пры гэтым будзе страчаны такі аспект, як кіраўніцтва чытаннем і індывідуальная работа з чытачом, якія маюць на ўвазе падакца мудрага дарачы-бібліятэкара.

Таму сёння, каб заваяваць чытача, патрэбная "фішка", прычым вельмі кітрав. Варта моцна залучыцца, каб дасягнуць тропы, але старанні гарантавана акупяцца.

Мініюрная спадчына

Сентыментальнае падарожжа з пані Марыяй

Навагрудак: турыстычная "фішка" бібліятэчнага рандэву

ВАРЫАНТ БЯСПРОЙГРЫШНЫ

У Навагрудку гэтую "фішку" знайшлі, ёю стала турыстычная дзейнасць, да якой вельмі шчыльна далучыліся нашы бібліятэкары. Думачо, палюбы прэзент найбольш пасуе для разлічэння ў раённым цэнтры, дзе меншая канкурэнтная турыстычных фірма, а калі яшчэ ваш горад мае багатае гістарычнае мінулае і туды загляваюць турысты, гэта ўяноўле бясспройгрышны варыянт.

Дык вось, у Навагрудку гэтых самых турыстаў, апроп прафесійнае экскурсаводаў, сёння абслугоўваюць бібліятэкары, нават адна з экскурсійнымі "корачкамі". Размова пра Святлану Чубрык, ашу Навагрудскую гадзінку, атрыманніў Гранта Прэзідэнта РБ за 2020 год, лётанія дараўтара Проміі Ірына Аляксандра Дубко ў галіне культуры і мастацтва па Гродзенскай воласці. 24 сакавіка яна пачынае прафесійную атэстацыю, якая павяржае кваліфікацыю экскурсаводаў і гідэў-перакладчыкаў.

У паўздэжым жыцці Святлана Канстанцінаўна — супрацоўніца Навагрудскай раённай бібліятэкі, а для турыстаў — пані Марыя, Навагрудская гадзінка пачатку XX стагоддзя, апраўна ў тагачаснае адзленне, праводзіць для турыстаў запалнае рэтра-падарожжа па Навагрудку.

З ГЭТАГА МЕСЦА ПАДРАБЯЗНА

У нашым гістарычным горадзе ёсць шмат незвычайных месцін: старажытныя вежы замка, курган Бессмяротнасці, касцёл, дзе вянчаўся кароль Ягайла з Соф'яй Гальшанскай... Шмат таго, што за доўгія гады свайго існавання горад страціў: ніяма Рынкавай плошчы, гандлёвага ралоў, вузкакалейнай чыгункі...

Затое ёсць Навагрудская раённая бібліятэка, якая ўсё гэтае страчанае вярнула ў выглядзе міні-макета будынкаў Навагрудска пачатку XX стагоддзя. Спачатку ў 2017 годзе сваімі сіламі яна арганізавала міні-музей "Страчанай спадчыны",

Рэтра-фота на памяць

а потым у 2021 годзе на Грант Прэзідэнта Беларусі было створана Рэтра-фотагалы. На гэтым бібліятэкары не спыніліся, яны пайшлі далей, і сёння бібліятэка рэалізуе інтэрактыўную праграму "Рэтра-падарожжа з Навагрудскай гадзінкай", маршрут якога ўключае не толькі наведванне міні-музея "Страчаная спадчына" і Рэтра-фотатэры, дзе кожны асобны можа прымерываць на сябе воправы гадзінка пачатку XX стагоддзя і зрабіць там фотаздымак на памяць, але потым яшчэ і здзейсніць сентыментальны шпаліраванне пра навагрудскія фотаздымак гісторыі, мясцовымі байкамі, цікавымі ўспамінамі. У рэалізацыі гэтай экскурсіі нашай пані Марыі дапамагаюць прыгожыя і прыемныя гадзінкі і нават мясцовыя яўрэі — усё яны выхадзі пачатку мінулага стагоддзя.

Рэтра-фотаздымак, якое, акрамя магічых сім'яграфічных, расказвае пра навагрудскія фотаздымак гісторыі, мясцовымі байкамі, цікавымі ўспамінамі. У рэалізацыі гэтай экскурсіі нашай пані Марыі дапамагаюць прыгожыя і прыемныя гадзінкі і нават мясцовыя яўрэі — усё яны выхадзі пачатку мінулага стагоддзя.

ШТО ДАКЛАДНА ЧАКАЕ ТУРЫСТАЎ НА МАРШРУЦЕ

Пачынаецца экскурсія з наведвання "Страчанай спадчыны", дзе навагрудская гадзінка экскурсіі.

Далей турыстаў чакае шпаліраванне гісторыі сучаснага Навагрудка, параўнанне яго з убачаным раней на макетах. Апаўдаецца пра захаваную гадзінкавую забудову, а менавіта малая гандлёвая рада, дом Ізартлігаў. Турыстам распавядаюць, у якіх крамах можна было купіць дарагія тканіны і карункі і дзе мясцовыя жыхары набывалі свежыя мяса, малако і рыбу.

Маршрут працягваецца знаёмствам з жыццём простых гадзінка, абавязкова апытаецца сусрэчча з кімсьці з іх, нават з уладальнікам мясцовага казіно, куды навагрудчане хадзілі забавляцца, альбо з гаспадаром крамы, дзе выраблялі смачнае печыва. У працяг кудынай тэмы турысты заходзіць у мясцовую кавярню, дзе за кубачкам думянага напою спадзіваюць

дзякуючы гадзінкам навагрудскіх хатніх гаспадынь, нават дзгустую адзін з любімых дэсертаў навагрудчан таго часу. Кава і пачастунак апытаюцца далаткова, а ў выглядзе арганізаваных групу замаўляюцца гадзінка.

Абавязковым пунктам праграмы з'яўляецца наведванне рэштак Навагрудскага замка, кургана Бессмяротнасці Алены Мішкевіч, Фарнага касцёла.

Вакардука з пані Марыяй

дзякуючы гадзінкам навагрудскіх хатніх гаспадынь, нават дзгустую адзін з любімых дэсертаў навагрудчан таго часу. Кава і пачастунак апытаюцца далаткова, а ў выглядзе арганізаваных групу замаўляюцца гадзінка.

Абавязковым пунктам праграмы з'яўляецца наведванне рэштак Навагрудскага замка, кургана Бессмяротнасці Алены Мішкевіч, Фарнага касцёла.

ГРОШЫ І ПОПЫТ

Група да 20 чалавек — 35 рублёў, сюды ўключаны ўваходныя білеты ў музей і друг сусмейнай фатаграфіі на групу. Таксама прапануецца сямейны білет (да 5 чалавек), яго кошт — 10 рублёў, індывідуальнае фатаграфаванне — 2,5 рублі. Пагадзіцеся, сума — палкам даспаўнаважана.

31 сакавіка ў выставачным цэнтры "БЕЛЭКСПА" на міжнародным вясновым кірмашы турыстычных паслуг "Апшчачна-2022" Навагрудская раённая бібліятэка прадставіла праграму "Рэтра-падарожжа з Навагрудскай гадзінкай", Гасперы зацікавіла ўбачанне. Цяпер шмат хто тэлефануе нам, каб замовіць экскурсію. Групу едзе з Мінска, Баранавічаў, Гродна, Ваўкавыска, Салігорска і іншых месцаў Беларусі.

Працяг на ст. 12

Заканчэнне. Пачатак на ст. 11

НАДЗЕЙНЫЯ ПАРТНЁРЫ

Мы супрацоўнічаем з турыстычнымі агенствамі “Робінзон”, “Вог Тревел”, “Amazing Day”, працуем у цыфравы сувязі з Наваградскім турыстычна-інфармацыйным цэнтрам. Трэба сказаць, гэце сабраўства вельмі плённае, яго супрацоўнікі — Кашырава Кіра і Людміла Федарук — не толькі дораць нам нейкія эксклюзіўныя ідэі, але і робяць рэкламу гэтага праекта ў сваіх турыстычных колах.

За апошнія месяцы па гэтай паслуге зароблена каля паўтысячы рублёў. Заўважу, што турыстычны сезон яшчэ нават не пачаўся. Так што мяркуюце самі, ці ёсць сэнс бібліятэчы займацца турыстычнай справай. Фінансавы складнік неабліга, але далей лагічна паўстае пытанне: як гэта спалучацца з бібліятэчнай дзейнасцю? Маўляў, наоцта мы баром на сёбе музейныя функцыі, у кожнага ж свая “парафія”?

ЯК СПАЛУЧАЮЦЬА БІБЛІЯТЭКА І ТУРЫЗМ

Вядома, экскурсійная і турыстычная дзейнасць па вызначэнні адноснацца да музейнай справы. А вось кразназучная... Тут ужо адназначна не скажаш, бо афіцыйна заўсёды гэтая справа была і ёсць адной з галоўных функцый бібліятэк. Асабліва гэта тычыцца невялікіх населеных пунктаў — вёсак, пасёлкаў, маленкіх гарадоў. Згодна з азначэннем паняцця, кразназучна — гэта прафесійная дзейнасць, накіраваная на заваяванне патрэб грамадства ў кразназучнай інфармацыі. І месцамі та бібліятэкі з’яўляюцца асноўнымі стваральнікамі, захавальнікамі і пастаўнікамі гэтай рэгіянальнай інфармацыі. Да таго ж бібліятэкам пралісна вёсці мэтанакіраваную работу па распаўсюджванні і папулярызаванні гэтых ведаў. І чаму б не праз турыстычную дзейнасць, якую мы і абралі?!

Што тычыцца мясцовых жыхароў, тут мы найбольш цікавімся дзеямі і модалі, а гэта школьнікі, студэнты і навучэнцы Наваградскіх сярэдніх навучальных устаноў (гандлёва і аграрны каледжы, прафесійныя літэй). Бібліятэка для іх дапамагае кваліфікацыі, праводзіць урокі кразназучна і г. д.

Спаўняюся, у чытачоў не застаюцца пытанні па запатрабаванні нашай прапановы.

МОЖАМ, КАЛІ ПАСТАРАЕМСЯ

Магчыма, гэта не мая справа, але ўсё ж я хачу праясніць і для чытачоў, і нават для сябе, чаму наша бібліятэка ў гэтай справе ў нейкім сэнсе апырдыла мясцовы кразназучны музей. Нюга дрэнна пра музейчыкаў не кажу, наадварот, яны заслужылі сваё давер і дапамогу сваёй працай. Але ў нашым выпадку проста ў чарговы раз папярэдзіць ўсім выдомы існасна: усё вырашаюць кадры. Восі і ў нашым калектыве знайшліся людзі, якія мысліць кразназучна, якія, наасуперак стэрэатыпам, згодна з якім бібліятэкар — “сіняя панчоха”, зольныя вяршыць вількія справы і могуць з любові падзеі зрабіць напоўненае сэнсам відовішча.

Словам, можам, калі пастараемся!

Фаіна МАЛОЎЖЭЦ, метадыст Наваградскага раённага бібліятэка Фота з архіва бібліятэкі

Юся Булавінава

Танцавальны канвеер Інэсы Булавінавай

Трэба, каб творы чаплялі

Інэсу ў тры гады мама адваяла ў групу развіцця дзяцей у Светлагорскі цэнтр культуры. Дзівічынка наведвала заняткі па маляванні, спевах, але асабліва ёй спадабаліся ўрокі танцаў харэограф Галіны Лемяшонак. У школьнага гады Інэса танцавала ў ансамблі Вольгі Сьч “Задорынка ў Доме культуры энэргетыкі”. Юныя танцоры часта выступалі на розных сцэнчных пляцоўках.

Прашу суміячала з падрыхтоўкай да наступлення ў ВНУ, займалася харэаграфіяй з прафесійным педагогам, затым паступіла ў Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт культуры і мастацтва на аддзяленне народнага танца.

Графік працы быў надзвычай напружаны: штодня — навучальныя заняткі, плюс дадатковыя, плюс індывідуальныя ды пастановачныя. Яна часціком прыходзіла ва ўніверсітэт у вострым галізі раніцы, а сыходзіла ў вострым галізі ввечара. Адначасова танцавала ў ансамблі курсу, удзельнічала ва ўсіх канцэртах, гасцольных паездках, парадах.

ТВОРЧАЯ КУХНЯ

У 2014 годзе кіраўнік ансамбля “Сонейка” Вольга Сьч выйшла на пенсію. У 2019-м кіраўнік ансамблі “Чабарок” Галіна Лемяшонак перайшла на іншую працу. Былі наставніцы Булавінай перадалі ёй кіраўніцтва сваім калектывамі. Так Інэса Вільгеўна стала культурганізатарам у Светлагорскім цэнтры культуры.

Узровень “Сонейка” і народны “Чабарок” браў і бірыць уезд ва ўсіх масавых мерапрыемствах горада, прысяхова выступаюць на самых прэстыжных фестывалях і конкурсах.

Прымаючы кіраўніцтва такім заслужаным калектывамі, харэограф разумела ўсю складанасць сваёй задачы:

паразуме і творчае супрацоўніцтва з акампаніатарам ансамбляў Надзея Зобаня і Наталія Камарова. Супрацоўніцтва Інэса Вільгеўна і рэжысерам народнага тэатра “Авангур” Нінай Дзвіж. Ансамбль “Сонейка” браў уезд у музычнай фееры “Русалочка, by”, а ў цяперашні час харэограф займаецца з артыстамі тэатра — рытухе харэаграфічна кампазіцыі да новага спектакля.

РАТАЦЫЯ

Вядома, немагчыма ў аматарскім калектыве стварыць узровень яе любімых прафесійных ансамбляў “Харошкі”, імя Майсеева, імя Вірскага, але імкнучыся да дасканаласці неабходна. Таму Інэса Вільгеўна цярылася тлумачыць і паўтарае, бо дзеці па-рознаму ўспрымаюць танцавальныя камбінацыі і з рознай хуткасцю і сыходзяць у дарослае жыццё. Таму Інэса Вільгеўна прышла да выносна аб неабходнасці стварэння спевааб’янага “танцавальнага канвеера”. Харэограф стварыла для дзяцей тую-пінку галоў падрыхтоўчую школу “Палескач”. У гэтым годзе плануецца ратацыя: група з падрыхтоўчых студыі ў поўным складзе пераходзіць у “Сонейка”, а група з ансамбля “Сонейка” — у “Чабарок”.

ПАРТНЁРЫ

У Інэсы Булавінай склаўся творчы тандэм з малельерам Наталія Трашчковай, кіраўніком гуртка ў Цэнтры творчасці дзяцей і модалі “Ювента”. Нават была падрыхтаваная сумесная кампазіцыя: танец харэограф І. Булавінай і адначасова — дэманстрацыя каспамаў мадэльера Н. Трашчковай членамі яе гуртка. Для харэограф вельмі каштоўным з’яўляецца

паразуме і творчае супрацоўніцтва з акампаніатарам ансамбляў Надзея Зобаня і Наталія Камарова. Супрацоўніцтва Інэса Вільгеўна і рэжысерам народнага тэатра “Авангур” Нінай Дзвіж. Ансамбль “Сонейка” браў уезд у музычнай фееры “Русалочка, by”, а ў цяперашні час харэограф займаецца з артыстамі тэатра — рытухе харэаграфічна кампазіцыі да новага спектакля.

РАТАЦЫЯ

Вядома, немагчыма ў аматарскім калектыве стварыць узровень яе любімых прафесійных ансамбляў “Харошкі”, імя Майсеева, імя Вірскага, але імкнучыся да дасканаласці неабходна. Таму Інэса Вільгеўна цярылася тлумачыць і паўтарае, бо дзеці па-рознаму ўспрымаюць танцавальныя камбінацыі і з рознай хуткасцю і сыходзяць у дарослае жыццё. Таму Інэса Вільгеўна прышла да выносна аб неабходнасці стварэння спевааб’янага “танцавальнага канвеера”. Харэограф стварыла для дзяцей тую-пінку галоў падрыхтоўчую школу “Палескач”. У гэтым годзе плануецца ратацыя: група з падрыхтоўчых студыі ў поўным складзе пераходзіць у “Сонейка”, а група з ансамбля “Сонейка” — у “Чабарок”.

Магчыма, праз шмат гадоў Інэса Вільгеўна таксама перадаць кіраўніцтва ансамблямі кампусы са сваіх цяперашніх таленавітых вучані.

Галіна КАПЕЦКАЯ, Светлагорск Фотаздымкі з архіва Інэсы Булавінавай

Гармонік папраўдзе збірае сяброў!

20 мая адбыўся Першы адкрыты музычны форум гарманістаў Беларускага “Гармонік збірае сяброў”, зладжаны Беларуска-польскім культурным сумесна з Палескага культуры Мінскага трактарнага заводу.

Свята адгувалася ўжо на пад’ездзе да будынка ПК МТЗ, дзе можна было заўважыць музыкантаў у народных строях з гармонікамі ў руках. У фазе перад пачаткам заключнага гала-канцэрта таксама гралі гарманісты, танчылі гледаны. Дый цягам самога канцэрта, дзе выступілі пераможцы конкурсу, чаруючыся з гасцямі (а сярод запрошаных быў нават уладальнік Кубка свету, лаўрэат безліч міжнародных конкурсаў, саліст нашай філармоніі Уладзіслаў Плігэўка), панавала самая раласная і нязмушаная атмосфера. Настрой зававала музыка — пераважна віртуозна танцавальная найгрышы. Публіка падтрымлівала гарманістаў, ціскаючы ў такт, а дзеці ўвогуле выскоквалі ў праход партэра і танчылі. Імпэту

давала і тое, што большасць пераможцаў відучыя заклікалі на сцэну адрэз па дзве. Гралі яны, вядома, паасобку, але атрымлівалася штосны накіпалт дадатковых батлаў, маўляў, энючу — хто каго “перайграе”? — Музычны сход гарманістаў мы падлім ужо цягам 17 гадоў, — распачаў у закусцы дырэктар Палесага культуры МТЗ Уладзімір Кірта. — Менавіта ў май, бо звычайна прымяркоўваем да Дня Перамогі. У ранейшыя часы, да пачатку пандэміі, “сяброў гармоніка” збіралася куды больш, шмат гарманістаў прызяздала з Расіі, Украіны. Сёлета былі толькі адзін расійскі ўдзельнік, але гралі ўсе больш віртуозна. Бо на базе свята прайшоў Першы адкрыты форум, быў зладжаны конкурс, заснавана Асацыяцыя гарманістаў. Гэта стварэе добрую глебу, каб традыцыя развівалася і надалей.

— Ціка такога форуму і стварэння Асацыяцыя гарманістаў выспівала даўно, — адзначыў старшыня Беларускага фонду культуры Таццяна Стружыцкая. — У

Удзельнік музычнага форуму

Людміла Шлег

Алена Марчук

падрыхтавацца да спаборніцтва. Але некаторыя ўдзельнічвалі пра сваё жаданне ўдзельнічаць у конкурсе толькі па прызвядзе ў Мінск — і мы нікому не адмовілі. Сёлета ўсё гэта — арганізацыйны сход па стварэнні Асацыяцыя гарманістаў, конкурсны выступленні, якія сабралі каля 30-ці ўдзельнікаў, майстар-класы і гала-канцэрт пераможцаў — змясціліся ў адзін дзень. Але надалей, як плануем, такі форум павінен ахопліваць два дні і дапаможа абавязкова штогод.

Сярод пераможцаў аказалася і ўсешмільная Алена Марчук з вёскі Стрыгава, і пінку на Кобрыншчыне (дарэчы, гэты рэгіён

дзелаваў на свята адрэз некалькі выбітных гарманістаў). Яна выступала і сольна, у суправаджэнні барабана да бубна, і ў складзе ансамбля “Кобрынскі гармонік”. Ды не толькі грала, а яшчэ і спявала — вяселья, задрыстатка прыпеўкі.

— Мы жылі ў вёсцы Малыха, — расказала Алена Мікалаеўна, — і гармонік прывёз дзядзька з Пінска (тады гэта быў Ленінград). Купіў яны дзяміям, але ў форум павінен ахопліваць два дні і дапаможа абавязкова штогод.

дзелаваў на свята адрэз некалькі выбітных гарманістаў). Яна выступала і сольна, у суправаджэнні барабана да бубна, і ў складзе ансамбля “Кобрынскі гармонік”. Ды не толькі грала, а яшчэ і спявала — вяселья, задрыстатка прыпеўкі.

— Мы жылі ў вёсцы Малыха, — расказала Алена Мікалаеўна, — і гармонік прывёз дзядзька з Пінска (тады гэта быў Ленінград). Купіў яны дзяміям, але ў форум павінен ахопліваць два дні і дапаможа абавязкова штогод.

Надзея БУНЦЕВІЧ Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

Анёльскага музыка

У Нацыянальным мастацкім музеі адбылася адкрытая грандыёзная аўтарская ввечарына “Святая анёль” Беларускага кампазітара Людмілы Шлег. Ввечарына прадставіла сваё не толькі харавыя работы, але і жывальніцы.

Канцэрт адбыўся з ініцыятывай старшыня Беларускага саюза кампазітараў Алены Атрашквей і прайшоў у рамках праекта “Музыка беларускіх кампазітараў” пакалення XXI стагоддзя”, які ладзіць вядомы хармаліст, пэдагагічны рэжысёр нацыянальнай музычнай студыі (а цяпер і дырэктар Мінскага музычнага каледжа імя М.Глінкі) Аляксей Снітко.

Творчасць Людмілы Шлег вядома яшчэ з 1970-х гадоў былі выкпіталі італьянскія вядомыя музычныя цыклы — з

удзелаў пымбалаў, на народнай гэтыя, з размуоўнай дыялогамі між пінкустам і спеваком: кампазітар заўжыў вылучалася нечаканым мастацкім фантазіям і неўгаймоўнай творчай энэргіяй.

Потым узнёлі авангардыя эксперыментаў для асобных інструментаў, буніяны аркестрава-харавыя партытуры высокага грамадскага гунання. Ігітараўна кожная прэм’ера — падзея сенсацыйная. А ў 1990-я Людміла Карпаўна — “сышла ў падполле”, пачала пісаць творы выключна праваслаўнай тэматыкі, з’ехала са сталіцы на родную Брэстчыну, не выходзіла “ў святло сафітаў”. Цяперашні канцэрт, нарэшце, акрыў таямніцу

творчых высціпаў апошняга часу.

Гучалі ледзь не скрозь новыя творы, прычым у ідуоўным выкананні. Ввечарына сабрала найлепшыя харавыя калектывы краіны — прафесійныя і вучэбныя. На ввечары былі прадставлены аўтарскія адрэз, відарысы, партытуры, бо, акрамя музычнай і ўстава кампазітара Шлег мае прафесійную мастацкую папрыхтоўку. Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла імя Рыгора Шчырма атрымала ў дар да партэры свайго завсанаўніка, намальваная Л. Шлег. Шлэра яе работ будзе ввечары ў галерэі Саюза кампазітараў. А музыка працягне гучаць і дарыцца слухачам боюсю асалоу.

Надзея БУНЦЕВІЧ

...Той перарваны дыялог з Анатолем Анікейчыкам

Анатоль Анікейчык у сваёй майстэрні

Да сённяшняга аповеду пра Анатоля Александравіча Анікейчыка, якому 11 ліпеня 2022 года споўнілася б 90 гадоў (а ён пражыў усю 56 гадоў), я падбіраўся доўга і асіражожна. Публікацыя адкладваў акурат да юбілейнага ліпенскага дня. Але потым вырашыў: не лепш зараз, у майскія дні, у любімым месцы скульптара, калі яму сабіліва добра працавала і адпачывалася пасля работы ў майстэрні. Дыялогу ў нас з Анатолем у жыцці было шмат. Мы алошні пра быццё і мастацтва, а канкрэтна — пра мемарыяльны Купаліну, — адбіўся ў яго майстэрні ў снежні 1988 года — за паўтара месяца да яго смерці.

Вось гэты наш дыялог я і хачу агучыць нашым чытачам. Мне здаецца, нягледзячы на прайшлыя доўгія кліматы часу, Анатоль Анікейчык не страціў сваёй значнасці, бо дастаткова павольна раскрасаў творчасць і надлавецкія нугро матакці ў адносінах да сваёй любімай радзімы — Беларусі і не Песняры Янкi Купалы, якому 7 ліпеня споўніцца 140 гадоў з дня нараджэння. Там былі шмат хто "Купалінаў" Анікейчыка да гэтага часу, на мой погляд, з'яўляюцца нене-раўдзяцельна ў гэтай беларускай выключнай культуры пра Паэта, сабіліва што тычыцца помнікаў у яго гонар.

ПАДПАРКОВАННЕ І АДЗІНАМ ЗАКОНУ

Наогул кажучы, у маім хатнім архіве зававалася шмат чарна-

ТРЭБА ВЕЛІМІ ЛЮБІЦЬ КУПАЛУ...

Вось з такімі думкамі і перакананнямі прайшоў Анатоль да свайго "Купаліны". Янка Купала як унікальнае асобнае, як паэта і чалавек прайшоў маю ўвагу з юнацтва. — гаварыў Анікейчык. — Спачатку яго вершы партрэтныя здымкі Песняры: шукаў жыццё псікалагічны вобраз — у розных ракурсах, руках, позіраках. Янчэ і яшчэ чытаў яго вершы, дакументы, успаміны, станаграмы выступленняў, аналізаваў ападвяднальны мастацкі творы, прывесчыў паэту. А потым разам з таварышамі — скульптарам Андрэем Заспцікім і архітэктарам Міхаілам Мызнікавым — прыступілі да праектавання помніка на месцы пахавання працу Паэта на Ваікоўскіх могілках у Мінску.

— Так, гэты помнік вядомы. Дзеда Пятра, на станках — эцюда да Бетховена, першыя пошукі "Параць-кветкі" і шмат чаго іншага. Памятаю тагачасныя размовы. З яго цікавых разважанняў сёс-тосе я тады запісаў у бланкет. "Нікіка, нават самыя добрыя, задуму не вырагуюць ад забавіцца нашы творы, іныя пражывіць нядоўга, калі мы не ўжывёмся ў вобраз". А на пытанне, як Анатоль разумеў за-павет Мікеланжэла "Прапавіць галавой, а не рукамі", ён адказаў так: "Велаец, Барыс, у кожнай творчай прафесіі галава, канешне, перш за ўсё. Ёсць мастакі, якія прауюць для сябе, для душы, і ёсць — па замове. Усё, што я раблю, — гэта для душы. Прапавіць галавой не значыць прапавіць толькі розумам, а найперш — перакананнем. Трэба адчуць сваю ідэю з сэрцам, крываё, накіх яна будзе халоднай, сухой, інфларфэнтнай. Рука — гэта вопіт, прафесійна-лізм. Прафесіяналізм несумесна натрэбны: можна мець талант, цудоўную лямпу і сэрца, але без высокага рымства і майстэрства не вывеші сваё перакананне. Гэта дачыняцца не толькі намага брата-мастак, але і акцёра, пісьменніка, музыканта, архітэктара... Мо мастацтва — адзінае ідзе, і кожны яго від палларакдоўваецца аднаму закону. І форма і змест — таксама..."

Леанід Левін (злева) у майстэрні Анатоля Анікейчыка

Помнік Я.Купалу ў Мінску

Мне ён вельмі падабаецца. "Мне спадабаўся сны аб Беларусі..." — гэта лейтматыў творы, назівае Натхненна і Чалавечнага. Трэба вельмі любіць Купалу, каб так падкрэсліць яго арганічнасць сувязь з роднай зямлёй, яго рамантычныя пачаткі, напружана затоеўную думку... — Любоў да Купалы — гэта адразу і назасёўна. Я палюбюў яго з дзяцінства, і блізка мне па духу, паллоўбіў самаго гэтага Чалавек. Асобу, Можка, таму, што ў нечым лёс майго бацькі нагадвае ягоны лёс — лёс разумнага, таленавітага чалавек на родна. Бацька мой, Алксандр Пітровіч, па прафесіі быў урачом, але кола яго ігнараваў будзь шырокім, ён захаваліўся досць вельмі жываліс, сярбаў з першым народным артыстам Беларусі Уладзіслава Галубком. — І ў 1937-м быў рэпрсіраваны, які і Галубок... — Так, 16 жніўня 37-га органы НКУС арыштавалі бацьку. У тыя дні арыштавалі і Галубка. Можка, нават у адзін дзень. На следстве майго бацьку па-зверску катава-

ПРА "СІСНОЮ ПТУШКУ ШЧАСІЮ"

— У Купалы мне падабаецца усё: змяшчэнне прыемнага чалавек, выключная шпідорасць дугуна-на, раннія прайшлі талент, які так ярка раскрасіўся ў 1910-20-х гады. А вось яго інашчым цяжка называць, нягледзячы на высокія званы, узагародзі і народнае прызнанне. Расказьці вам і Уладзі, яго сярбюў і ты, каму проста даваўся ў ім сустрэцца, маўляўлі непаўторны і вельмі глыбокі вобраз. Але зразумець, агульчэ для спіяной паэта — Купал-ле: дзвядцяты, апырсканая фантамам, кідаюць на вадку вянкі — "на ішчасце". Аго-ленья, тонка стылізаваная

што Купала толькі трохкі патрамаў яе ў руцэ, а потым яна нечакана выпырхнула і знікла ў тумане часу... Вела-ціца, што воль такім, — зладзі-лі вясёлкам, згадзілінам у дзвядцяты і дзвядцяты, а потым у 1949 годзе маме паведалімі, што Аляксандр Пітровіч памёр ад міякарды сэрца 14 чэрвеня 1944 года, крыху пазней напісалі, што ён пайшоў з жыцця ад сыпнага тыфу. Хутчэй за ўсё, яго расстралялі ішчэ ў вайну. Можка, у верасні 37-га, як і Галубка? З такімі так званымі "ворагамі народа" доўга не шырымаліся. Толькі 5 лістапада 1957 года Ваенны трыбунал Беларусі каля Ваеннай акругі перагледзеў справу майго бацькі. Пастанова 37-га была адменена, а справа "за адсутнасцю складу злачынства" — спынена. І бацьку разабліталі пасмяротна... Як і Уладзіслава Іосіфава...

— Усё вельмі трагічна было ў цэбе дзвядцятна — нічога не скажаць. Дзвядцятна да Купалы... Мне ўзгадзіла, што гэты нерарыра-навы асоба для цэбе звычайна, вельмі многа: і не проста як таленавіты паэт і драматург, але і як грамадзя-

— Так, я праектаваў яго з сярбамі — Львом Гумілеўскім, Андрэем Заспцікім, Юрыем Градавым і Леанідам Левіным. Сапраўды, праца над гэтым помнікам прынесла нам шмат ішчас-лівых дзён. Хаця былі і свае праблемы, у асноўным, дзвядцятны богу, не творчага харак-тару...

— Кампазіцыя, на мой погляд, вельмі удавая. Сёння гэты помнік стаў неад'емнай часткай нашай сталіцы, як скажаць, адзін з найбольш адпаведнага ступеня паэты і дзвядцятны або помнік Пушкіну разам Анікейчыка ў Ленінградзе. Наватарская задума, глыбіна, прастата выражэння даюць яму "птушчу" ў будучыню". Да яго "не зарасте народная тропка"... У гэтым — галоўны сакрэт эста-этычнага ўзгадзіна помніка на людзей. У ішчані, што акружае бронзавую фігуру, прытрапаць, заўсёды чую водку існай і мудрай купала-лаўскай паэзіі: — Вось так шыляком кола да-гэтуль я ішоў! Задноў думкаю аб ішчас-ці Беларусі... — Дзвядцятны на добрым словес...

ШЛЯХ ДА ПАПАРАЦЬ-КВЕТКІ

...Хачу сказаць, што я наіярэдані той сустрэчы з Анатолем ішчэ раз пабыўшы помніка Песняру ў скверы на скражыжання тагачасна Леаніскага праспекта з вуліцы Янкi Купалы. І — разам з глывець. Задуна-спінаўбіў бронзавы палт на беразе крыніцы, якая вы-біваецца з пад расколатага каменя. Пруці перае зала-маў каўнер лёгка палло, накінутага на п'ячю. У рука-х — суканата палка, узят-ва ў даўлякую дарогу. А над крыніцый шыроку раскіну-лая лэзка не да самай валы шырокая лісца казанчай па-паўраць-кветкі. Непадалёк, за спіяной паэта — Купал-ле: дзвядцятны, апырсканая фантамам, кідаюць на вадку вянкі — "на ішчасце". Аго-ленья, тонка стылізаваная

— Мой помнік Купалу ў Араў-парку — гэта асобная шыкавая старонка ў маёй творчай біяграфіі. Намаган-нямі нашых сучайчынікаў, якія вольно лётаць апынулі ў ЗША, гэты цудоўны зялё-ны масіў з дэрама і вадспана-лімі пераформы на рыцкі культуры цэнтр. А ўсё па-чыналася так. Янчэ ў 1949 годзе, прайвагуючы тра-ляцый свай бацькоў, група іонаку і дзвядцят стварыла ў ЗША маладзёжны клуб

Восень паэта. Ляўкі

Надмагілля помнік Янку Купалу на Ваікоўскіх могілках у Мінску

"СВОЙ РОДНЫ КРАЙ ЦІ ПОМНІШ ТЫ?"

...Далей наша размова з Анатолем пайшла па но-мынкі-бюст Янкi Купалы ў вядомым ў усё Амерыцы Араў-парку ў 30 кіламетрах ад Ньё-Ёрка. Я добра па-мятаю гісторыю з'яўлення гэтага творы. У 1972 годзе ўздыць гэты праект ура-дам Беларусі было даручана Анікейчыку. Але яго былі настарыя, народны мастак Анатоль Бембель, выстаўна-ла разваў экспертнай ка-місіяй Міністэрства культу-ры БССР свой сустрэчны праект (аснова для будучага помніка ў яго, у прынтале, была — выстаўчаны неаблі-бы помнік Купалы, які і бачыў у майстэрні Андрэя Анур'евіча). Але, там не менш, эксперты аддалі перамо-лу Анікейчыку (архітэктар С.Ваткоўскі), а не Бембелю, бо ў выніку, на жаль, негата-пына адбілася на асабістых вянкіх мастакі ім. Такое няяркада бывае ў мастакос-кіх аспрэчці, асабіва — у конкурсных гонках.

Песняр як быццам глянцую на Новае свет вачыма, поў-нымі сумы. Я хачу зрабіць вобраз паэта і драматыч-ным, і разам з тым напоўне-ным рамантычнай. Іншымі словамі, са спалучэння гэ-тых рыс, у нейкай ступені праіабростуючыма, павінен атрымацца вобраз, наздзе-ны магчымай гармоній. Ха-чэць, каб ён глывець кожнаму ў твар, нібы патаўсе: ну як вадгут, на чужыне? — Мне здаецца, што гэты сум перагукваецца з вершамі паэта, якія былі напісаныя

сакваў 1935 года і назасё-ды палюбюў гэты край. Па-эты дзвядцятны туды штогод раннію вясною і заставаўся да позняй восені; там быў створаны адзін з самых да-сканалых яго вершаваных шыкаў, што ўвайшло ў гі-сторыю літаратуры пад на-звай "Ляўкоўскі". Дарчы, тут быў напісаны і вядомы верш "Хтопчык і дзвядцятны", які вельмі падабаўся ко-наму Юрыю Гагарыну. У дні світкавання стагоддзя з дня нараджэння Купалы ў Ляўках і быў адкрыты мой помнік Песняру, створаны на аснове маёй станковай кампазіцыі "Восень паэта". Я паказаў яго чалавекам яго даўка не малым, які ішмат перажываў на свайм вы-ку, прайшоў ішчэ, камаць кажучы, нягледзі, на якім перапыталіся і бліскучы ўздыць, і вадкія трагедыя. Ён сядзіць з кійком у правай руцэ, левай абпаіраючы-ся на спіну ляўкі, да яко-скай кіраваў (пасля смерці прафесара Андрэя Бембеля) кафедра культуры, і на дзвядцятны справы (выба-раўся дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР), і на грамад-скую дзейнасць, і на дыску-сіі з аднадумцамі-сярбамі, і на сустрэчы з глывцамі, якіх у яго было мноства. Але яго не хапіла на ўсё. Не вы-трымала сэрца...

СТВАРЫЦЬ СВАЮ БІЯГРАФІЮ

Памятаю, калі Анатоля Алксандравіча ўжо не было ў вясной 1989-га я зноў трапіў ў яго майстэрню ў нашым горадзкім доме №42. Дзвядцятны адчэ-не: скульптурны станок, эскізы, макеты, каркасы, драўляныя стэкі і кіякі, пантраграф, мернік, спры-ноўка — інструменты для работы ў гліне і пластылі-не, чорны халат майстра на шыку, засохлая, які камень, гліна... На паліцах і ў сідзе застылі сляды былых рэ-сурсаў і іштосных творчых пошукі: ад эскізаў і маке-таў помніка да ўжо адлі-ваў у гіле партрэтаў і кам-пазіцыяў... І ўсё гэта змёрла і застыла ў нейкім вечным снакоі. Я ўзяў у руку стэж, які ляжаў на табурацы, на мошкі патрамаў і пака-су паэту. Было сумна. Адно сідзіла, што тут, у гэтым памішаным, будзе аргані-заваны музей-майстэрня Анатоля Анікейчыка — на-роднага мастак Беларусі, даўраэта Дзвядцятны прэміі рэспублікі і прэміі беларус-кага Камсамола, ганаровага грамадзяніна горада Бары-саво ў яго маюй радзіме. Як яго жадана наша куль-тура, грамадзкая іштос-ны... Аднак гэтага так і не здарылася...

...У гэтым нарысе я не ставіў за мэту расказаць пра ўсё творчасць Анікей-чыка — яна дастаткова вядома кожнаму, хто мае дачыненне да беларускай культуры. Хто, напрык-лад, не ведае мемарыялы "Праўраў" у Улічач аль-бо "Праксен фаншызм" у Шушчын, помнік Гастэлу і яго эцюдак пад Радаш-кавічамі, мемарыяльны знак ў гонар гораў-падо-паллоўчыкаў у Мінску, помні-кі на магілах П.Маішарава. С.Прытычкова, М.Льва-ноўска, цудоўныя партрэты ў нашым горадзкім доме №42. Дзвядцятны ішчэ адна з тых, хто ўстаў іштосныя сляды былых рэ-сурсаў і іштосных творчых пошукі: ад эскізаў і маке-таў помніка да ўжо адлі-ваў у гіле партрэтаў і кам-пазіцыяў... І ўсё гэта змёрла і застыла ў нейкім вечным снакоі. Я ўзяў у руку стэж, які ляжаў на табурацы, на мошкі патрамаў і пака-су паэту. Было сумна. Адно сідзіла, што тут, у гэтым памішаным, будзе аргані-заваны музей-майстэрня Анатоля Анікейчыка — на-роднага мастак Беларусі, даўраэта Дзвядцятны прэміі рэспублікі і прэміі беларус-кага Камсамола, ганаровага грамадзяніна горада Бары-саво ў яго маюй радзіме. Як яго жадана наша куль-тура, грамадзкая іштос-ны... Аднак гэтага так і не здарылася...

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Новы выставачны корпус на вул. К. Маркса, 24.

- Выставачны праект **"Штодзённасці чароўнае ім'ення"**, прымеркаваны да 120-годдзя з дня нараджэння Ядвігі Іосіфаўны Раздзялюўскай. **Да 12 чэрвеня.**
- Выстава **"Барыс і Іван Казаковы: постскрытум"**, прымеркаваная

да 85-годдзя Барыса Іванавіча Казакова. **Да 19 чэрвеня.**- **Выстава школа Барысаўскага крышталёвага заводу імя Ф.Э. Дзяржынскага.** У экспазіцыі — каля 100 твораў з 1950-х да пачатку XXI ст. **Да 19 чэрвеня.**

г. Мінск, вул. Леніна, 20. Тэл.: 397 01 63 (экскурсійнае бюро)

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- Персанальная выстава беларускага мастака **Дзяніса Барсукова "Ён, Яна, Яны"**. **Да 29 мая.**
- Персанальная выстава **Уладзіміра Савіча**, прымеркаваная да 70-годдзя з дня нараджэння мастака. **Да 29 мая.**
- **"Міжнародны дзень абароны дзяцей"** (першы дзень лета). **1 чэрвеня.**
- Выстава **"Уладзімір Садзін. Мастацтва падарожнічаць"**, якая

ўключае больш за 50 графічных работ, сувеніры, кнігі, асабістыя рэчы мастака-вандруніка. **Да 26 чэрвеня.**- Выстава беларускіх мастакоў **"Ніколі больш"**, прысвечаная тэме генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны. **Да 5 ліпеня.**
- Выставачны праект **"Залаты век беларускага іканапісу. XVII стагоддзе"**. **Да 26 ліпеня.**

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВІЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І ПАЛОВЫ XIX СТ"

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а. Тэл.: +375 17 363 77 96, +375 17 358 88 78

- **Пастаянная экспазіцыя.**

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА У В. РАЎБІЧЫ

Спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён. Тэл.: +375 17 507 44 68

- **Пастаянная экспазіцыя.**

МУЗЕЙ В.К. БЯЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ Ў МАГІЛЁВЕ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37. Тэл. 8 (0222) 65 07 57, 65 88 00

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- Праграма **Art-lectorium "Зразумелае мастацтва"**. Праводзіцца заўсёды. Падрабязней на сайце музея (artmuseum.by) альбо па тэлефонах: 8 (0222) 65 02 03, 65 88 00.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8. Тэл. +375 (17) 203 07 92, +375 (29) 144 07 92, +375 (17) 327 11 66

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава **"За адвагу, стойкасць і мужнасць"**, прысвечана 80-годдзю заснавання ордэна Айчыннай вайны і прымеркаваная да Дня Перамогі. **Да 31 мая.**
- Выстава **"Мелодыя Вялікай Айчыннай вайны"**. **Да 15 чэрвеня.**
- Выставачны праект **"Вызваленне Еўропы" ў рамках Міжнароднага праекта "Тэрыторыя Перамогі"**, які аб'ядноўвае 250 музеяў і ваенна-гістарычных цэнтраў Расіі і замежных краін.
- **Віртуальны музейны альбом "Як**

нашы дзяды ваявалі".
- Інтэрактыўная праграма **"Усе вышэй, вышэй і вышэй..." на пляцоўцы ля самалёта Лі-2**. Аб героях вайны і лётных падвігах, а таксама цікавыя факты з гісторыі ваенна-транспартнага самалёта Лі-2. **Кожную суботу і нядзелю з мая па верасень.**
- Майстар-класы ў Музеі для дзяцей — **пластылінавы жываліп і малянак у тэхніцы граттаж (серада) — нядзеля з 10.00 да 17.00.**

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47. Тэл.: 242-78-14

- Выставачны праект **"Зачараванні Далакура"**. **Да 29 мая.**

г. Мінск, вул. Някрасава, 3. Тэл.: 399-09-78

- Выстава ў рамках **IV Міжнароднага фестывалю дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва "Тэкстыльны букет"**. **Да 26 чэрвеня.**

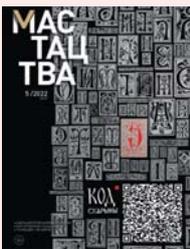
ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКІ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, д. 2. Тэл.: +375 212 66-90-77 (каса)

- **28 — "Аладзін"** (казка на 2 дзеі паводле перскага эпосу **"Тысяча і адна ноч"**) **Н. Гернет** (6+). Пачатак у 11.00.
- **29 — "Жыў-быў Заяц"** — (казка на 2 дзеі) **М. Шувалова** (5+). Пачатак у 11.00.
- **2 — "Касмічная казка"** (казка на 1 дзею) **Х. Паўша** (5+). Пачатак у 11.00.
- **4 — "Насарог і Жырафа"** (гісторыя незвычайнага сяброўства на 2 дзеі) **Х. Понтара** (4+). Пачатак у 11.00.

Паважаныя чытачы! ПРАЦІГВАЕЦЦА ПАПІСКА

на часопіс "Мастацтва"

Папіднісны індэксы:

- індывідуальная папіднісна — 74958,
- ведамасная папіднісна — 749582,
- ільготная (для юрыдычных асоб, якія аформляюць папідніску па адрасы сваіх працаўнікоў і пенсіянераў)* — 74986.

на комплект "Культура" (газета) + "Мастацтва" (часопіс)

Папіднісны індэксы:

- індывідуальная папіднісна* — 63874,
- ведамасная папіднісна* — 638742.

ЭКАНОМІЯ 10%!

* Новая індэксы ўведзеныя з 2 паўгоддзя 2022 г.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1. Тэл.: +375 (17) 243 10 41 (каса), +375 (17) 361 54 93

- **28 — "Дзікае паляванне караля Стаха"** (опера ў 2-х дзеях) **У. Солтана** (12+). Дырыжор — Мікалай Калядка. Пачатак у 19.00.
- **29 — "Эсмеральда"** (романтычны балет у 3-х дзеях) **Ц. Пулі** (12+). Дырыжор — Уладзімір Авадок. Пачатак у 18.00.
- **29 — Канцэрт Contrabass-Live** (12+). Пачатак у 18.30.
- **31 — Справаздачны канцэрт** навуччнай Беларускай дзяржаўнай харэаграфічнай гімназіі-каледжа (12+). Дырыжор — Юрый Караваяў. Пачатак у 19.00.
- **31 — Канцэрт "Песні Вялікай Краіны"** (12+). Пачатак у 19.30.

- Дырыжор — Юрый Караваяў. Пачатак у 19.00.
- **3 — "Папалюшка"** (балет у 3-х дзеях) **С. Пракофьева** (6+). Дырыжор — Алег Лясун. Пачатак у 19.00.
- **4 — "Лаланга"** (опера ў 2-х дзеях) **П. Чайкоўскага** (6+). Дырыжор — Васіль Юркевіч. Пачатак у 19.00.
- **5 — Канцэрт "У час шумнага балю..."** (12+). Пачатак у 18.30.
- **7 — "Эфект Пігмаліона"** (балет у 2-х дзеях) **Б. Эйфмана** (12+). **Спектакль Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра балета Барыса Эйфмана.** Пачатак у 19.00.
- **8 — "Эфект Пігмаліона"** (балет у 2-х дзеях) **Б. Эйфмана** (12+). **Спектакль Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра балета Барыса Эйфмана.** Пачатак у 19.00.

- **1 — "Маленькі прынц"** (балет у 2-х дзеях) **Я. Глебава** (12+). Дырыжор — Алег Лясун. Пачатак у 19.00.
- **2 — "Вяселле Фігаро"** (опера ў 2-х дзеях) **В. А. Моцарта** (12+).

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19. Тэл.: +375 17 7020602, 20660, +375 295518051, +375 291903149

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці: г. Нясвіж, вул. Гейска, 1.

- **Ралі Exotique "Парыж—Нясвіж"**. **28 мая. Старт ралі 09.00—10.00. Фініш удзельнікаў 13.00—17.00.**
- Далей у праграме вас чакаюць:**
- выстава ў Нясвіжскім замку **рэдкай / экзатычных / унікальных аўтамабільў і матацыклаў — 13.00—19.00;**
- **знаёмства з тэхнікай;**
- **зносінныя з удзельнікамі турыстычнага ралі і аўтаблогерамі Беларусі;**
- **фудкорт;**
- **фотасесія;**
- **узнагароджанне удзельнікаў Ралі.**
- Выстава мастацкіх твораў Алы Судніковіч **"З вытокаў..."**. **Да 30 чэрвеня**

Палацавы ансамбль:

- **Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальныя цырыманіялі нясвіжскага двара"**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Выставачны праект **Максіма Пятрулі "deКанструкцыя"**. **Да 3 ліпеня.** У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Выстава-атракцыён па матывах творчасці ветэрана беларускай анімацыі, мастака і рэжысёра

Алы Мацюшэўскай **"Час — хуткая рака"** — у рамках мерапрыемстваў па правядзенні Года гістарычнай памяці. **Да 30 чэрвеня.**- Выставачны праект, прысвечаны Году гістарычнай памяці, **"Пераўтварэнні ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**. **Да 15 студзеня 2023 г.** У экспазіцыйным зале першага пусковага комплексу.

Ратуша:

- Пастаянныя экспазіцыі:**
- **"Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX стст"**
- **"Нясвіж у міжваенны час. Людзі падзеі"**.
- **Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стст. "Культура часу"**. З фондаў музея-запаведніка.
- Мерапрыемствы:**
- **Экскурсія з элементамі гістарычнай гульні "Музейныя вандрукі"**.
- **Квэст "Карта сямі каралеўстваў"**.
- **"Дзень нараджэння ў Ратушы"**. Група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў.
- **"Дзень нараджэння з Карамелькай (Лоп Пчолкай)"**. Група ад 4 да 10 чалавек ад 4 да 12 гадоў.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць. Тэл.: (8-01596) 2 82 90, (8-01596) 2 82 70

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Квэст "Таямніца двух кудраў" (Таямніца князёў Радзівілаў)**. **28 мая. Пачатак — 15.30.**
- **Тэатр "Шатландская пяхота"** — аповед пра жыццё, культуру і побыт шатландскіх імігрантаў, якія аселі ў Рэчы Паспалітай і знаходзіліся на службе ў тым ліку ў князёў Радзівілаў; дэманстрацыя зброі шатландскіх воінаў часоў Сярэднявечча; фехтавання; інтэрактыўны з гледачамі.
- 28—29 мая.** Унутраны дворык Мірскага замка.
- **Выстава "Баявая зброя краін свету"**. 1-ы адсек Паўночнага корпуса Мірскага замка.
- **Выстава "Шатландская пяхота"**. 1-ы адсек Паўночнага корпуса Мірскага замка.
- **Да 19 чэрвеня.**
- Выстава з фондаў Віцебскага абласнога краязнаўчага музея **"Веков связующая нить"**.
- На выставе будзе прадстаўлена калекцыя дэкаратыўнай вышываўкі, вазанна і пляцення канца XVIII—XIX стст., сабраная першым дырэктарам музея **А.Р. Бродоўскім**, які быў калекцыянерам і вялікім знаўцам гэтага віду дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Месяца знаходжання — **Слановая зала музея.** **Да 10 ліпеня.**
- **Фотадакументальная выстава "Без тэрміна даўнасці"**, прымеркаваная да Года гістарычнай памяці і прысвечаная генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны.
- **Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.**
- **Экскурсія з элементамі тэатрызацыі для дзяцей і дарослых.**
- **Сямейная квэст-экскурсія "Легенды і паданні Мірскага замка"** (група ад 2 да 5 чалавек).
- **Экскурсія для дваіх "Інтрыгі Куплідона"**.
- **Экскурсія "Падарожжа ў часе"** для дзяцей малодшага школьнага ўзросту.
- **Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту:** "Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"; "Асабіставыя жэночанае касцюмаў XVIII ст."; "Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст."; "Печы з кароўкавай кафлі XVI — XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".

КУЛЬТУРА

ШТОДЫННОВА ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА)
Выдаецца з кастрычніка 1991 года.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".
Дырэктар — ДУЛЕВІЧ Віктар Іванавіч.
Першы намеснік дырэктара — КРУШЫНСКАЯ Людміла Аляксееўна.
Прыёмная: (017) 334 57 41, 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77. Чацвёрты паверх. Бухгалтэрыя: (017) 334 57 35.

Галоўны рэдактар — КРЫВАНОС Аляксандр Паўлавіч;
Адказны сакратар — Галіна МАЛІНУСКАЯ;
аглядальнік рэдакцыі: Надзея БУНЦВІЧ, Антон РУДАК, Павел САЛАВЕЎ Ілья СІВІРЫН, Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ, Даніл ШЫЖКА, Эмісер ЮРКЕВІЧ;
мастацкі рэдактар — Наталля ОВАД.

Сайт: www.kimpress.by.
E-mail: kultura.bel@yandex.by.
Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.
Тэлефоны: (017) 286 07 97, (017) 334 57 23; Тэлефон-факс: (017) 334 57 41.
Рэкламны аддзел: тэл. (017) 286 07 97, 334 57 41.
Аутары допісаў паведальніцтва прызвана, паўнацэнна імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі

(нумар пашпарта, дату выдчы, ким і калі выданы пашпорт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рупакісы не рэзэрвуюцца і не вяртаюцца. Меракванні аўтара могуць не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі.
Аутары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.
*Матэрыялы на правах рэкламы. © "Культура", 2022.

Наклад 3048.
Індэксы 63875, 638752.
Рознічны кошт — па дамоўленасці.
Падпіска ў друку 27.05.2022 у 18.00. Замова №1120.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.